

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Doctrina

Wigand, Johann

Jhenæ

VD16 W 2745

Honesto Viro, Virtvte Praestanti, Hinrico Schroder, Generoso suo
Charissimo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36207

HONESTO
VIRO, VIRTUTE PRAE-
STANTI, HENRICO
Schroder, Generoso
suo Charis-
simo.

G. & P. per Christum.

Hominem ex hominē
nasci, ingens Dei mira-
culum est, licet, quia
quotidiē ob oculos ho-
minum versatur, a prophanis pecto-
ribus parū obseruetur & expendat-
ur. Nam tali pacto Deus sapientissi-
mus, sibi voluit multos cultores ho-
mines procreare, a quibus in hac, &
in aeterna vita cognoscatur & cele-
bretur. Imò licet Natura humana, per
hunc primorum hominum, horri-
biliter sit corrupta, & perdita, tamen
conseruat Deus ex immenso erga ho-
mines

A 2

mines amore, propagationem hominum à se ordinatam, & passione filij sui dilectissimi, fontem salutis hominibus aperire voluit, quo regenerarentur, nouæq; creaturæ fierent, in hac etiam vita, nouam erga Deum obedientiam inchoantes, promisit quoq; Deus in resurrectione ex mortuis, integram Naturæ humanæ restitutionem, & collocationem in æternam gloriam & vitam, eorum scilicet, qui credunt in Christum.

Meritò igitur Coniugium legitimum, ex quo nascuntur homines in hunc mundum, maximi faciendum est, & vera de eo doctrina, diligenter conseruanda, & ad posteritatem transmittenda est. Nam perpetua mundi, post lapsum in Paradiso factum, historia restatur: Vbiunq; falsa Religio viget, aut viget, quod ibi non magni facta sit aut fiat honestum Coniugium, & multis modis deformatum sit, ac deformetur etiamnum q. d. verò efficit Satan, hostis Dei & omnium

omnium
mus. Se
sum esse
qui & ex
contriuit
mines n
cultores T
rumq; ip
potest vir
polluere a
Equ
stantur, c
hominum
minæ, S
tum. Na
bitus, pe
sunt, sicut
bertini A
tsperpet
ergo, item
matronæ
tradita su
pe, aut à
litas verò
pudiand

omnium operum ipsius immanissimus. Scit enim, ex foemina promissum esse Conculcatorem capitis sui, qui & exhibitus est, & caput ipsius contriuit. Scit quoque, ex Coniugio homines nasci, qui per regenerationem cultores Dei, & hostes Diaboli operumque ipsius fiunt. Quantis igitur potest viribus, Coniugium sanctum polluere ac dedecorare nititur.

Equidem gentiles historiae testantur, quantopere, Religione falsa hominum mentibus fascinatis, foeminae, & Coniugium sit conspurcatum. Nam alicubi promiscui concubitus, perinde ut canum, tolerati sunt, sicut etiam nostro tempore Libertini Anabaptistae, easdem foeditates perpetrarunt. Alicubi Religionis ergo, item certis festis, prostituta sunt matronae. Alicubi sponsae, non prius traditae sunt sponis, nisi vel a principe, aut a sacerdotae defloratae. Pluralitas vero coniugum, & temeritas repudiandi, & iterum acceptandi, quas

A 3 velint,

velint, apud plerastq̄ gentes consue-
tudinem obtinuit.

In regno Antichristi, cum muta-
ta Religione, etiam lex ista Dæmo-
niorū, vt vocat Apostolus i. Timoth.
4. surrexit, vt honestum Coniugium
omnibus Ecclesiasticis, vt vocantur,
personis sit interdictum, etiam sub
pæna grauissimi supplicij. Hinc &
illa secuta sunt: Coniugium esse vitæ
genus, valde pollutum, & in quo dis-
ficile sit Deo seruire, & vitam æter-
nam consequi. Votum vero castita-
tis, esse statum perfectionis, propter
quod, etiam inita Coniugia possint
dirimi. Secutum & hoc est, quod for-
nicationibus tetrīs, tum clandestinis,
tum manifestis, domus clericorum
omnium, & multæ laicorum domus,
sint sceleratè & nequiter pollutæ. O-
cium enim, Bacchus, & Ceres, Dī
tutelares eorum, qui in Regno Anti-
christi, sine certo atq̄ illustri conti-
nentiæ dono præditi, votum perpo-
siti castitatis vouerunt, extiterunt, &
quæ

sunt adhuc hodie. Furor autem pro-
fer Diabolicus est, ista, contra tam
manifestam experientiam, quæ pas-
sim oculis adhuc exposita est, inficia-
tis, aut fucis obscurare velle.

Vbicunq; autem vera Dei do-
ctrina efflorescit, aut regnat, ibi Con-
iugium honestum, locum dignitatis
suar & Encomia iusta recuperat ac
tenet.

Sic hoc postremo mundi tem-
pore, verbo Dei ex Antichristi tene-
bris, magno magni Dei beneficio
iterum eruto, & in candelabrum a-
pertum atq; excelsum collocato, cœ-
pit quoq; hæc doctrina de Coniugio
crescere & afflorescere, quod Con-
iugium sit vitæ status Deo placens,
& quod p̄ij Coniuges, operas vocati-
onis suæ facientes, multo magis Deo
seruire, & gratiora opera præstare
possint, quam Monachi aut Nonnæ.
Ratio euidens est. Quia opera in
Coniugio, sunt a Deo mandata. Mo-
nachorum vero vita, & cultus, non
A 4 habent

habent præceptum Dei. Imò perti-
nent ad eam Christi sententiam; Fru-
stra colunt me mandatis hominum,
Nam Monachatus & opera ipsorum,
sunt tantum traditiones humane, nã
mírur regulæ Benedictinæ, Francis-
canæ, & similes. Imo votum Mona-
chorum, quo abiurant Coniugium,
est Dæmoniacum, Parent enim legi
Dæmoniorum, contra præmonitio-
nem S. Pauli 1. Timoth. 4.

Extant autem multi libri, præ-
clare de Coniugio scripti. Sed homi-
nes sunt ignavi, & torpore detestan-
do, sinunt pontificiorum calumnijs,
sanctissimum vitæ humanæ statum
exhibilari & deturpari. Itaq; necesse
est Ecclesiæ Christi Doctores, hanc
etiam doctrinæ partem repetere atq;
inculcare.

Volui igitur tandem hunc qua-
lemcunq; tractatum de Coniugio,
ante aliquot annos conscriptum, &
sæpius a me efflagitatum, in lucem æ-
dere, tantum eo fine, vt memoria re-
peterem

poterem ea, quæ sacris literis sunt tra-
sita & celebrata, & quantum qui-
dem in hac mea tenuitate possem, sin-
ceram de Coniugio doctrinam, ad
posteritatem propagarem.

Nihil autem attinet, de libello
prolixè dicere. Legant & iudicent
cum pij homines in nomine Domi-
ni. Tantum enim fundamentis sacra-
rum literarum nitor, & ea quæ cum
hisce fundamentis pugnant, liberè
reicienda esse censui. Conatus etiam
sum planè, & quam simplicissimè,
res istius doctrinæ ob oculos ponere,
quæ quidem ratio si aliquibus vides-
tur tenuior, per me non impediun-
tur, vt ipsi sectentur declamatorias &
vberiores explicationes. Mihi qui-
dem ista docendi ratio, videtur esse
commodissima. Verissimum enim
est, Rem per causas cognosci. Insuper
non ego in nubibus gradientes du-
co, sed qui mecum in terra ambula-
re, vel etiam reptare cupiunt, erudio,
vel commonefacio. Altigrados alta
A s delectant,

delectant, humilia humiles. Sed do-
na variant, variant & ingenia. Vti
nam vero omnes vna mente, puram
veritatem expetant, & sequantur.

Tibi vero mi charissime fili,
hoc opusculum publicè dedicare atq;
inscribere volui, non tantum, vt te in
doctrina de Coniugio confirmarem,
quia alias diligenter in lectione sa-
crorum librorum, & aliorum auto-
rum versaris, sed omnium maximè,
vt meam erga te benevolentiam de-
clararem, & aliquod memoriale tibi
relinquerem. Tuum erit mi fili, pie-
tatem veram serio colere, scientiam
rerum, & prudentiam, bonorum au-
torum studiosa euolutione quotidie
augere, & pijs precationibus Deum
colere, & in reliqua vita, morum ho-
nestate, & pia Oeconomix admini-
stratione, te tuosq; ornare. Bene in
Christo vale. Liebmoht in Prussia,
die Matthiæ, Anno Domini 1578.

Johannes VVigandus
Episcopus Pomezaniensis

Di